

De stem van pijn is zelden schor

Wiggele Wouda

Eigenlijk zitten we ongegeneerd te kijken naar een zeer persoonlijk telefoongesprek in *La voix humaine*. Meer is het niet. Kijken hoe het verdriet in alle stadia door een vrouw letterlijk en figuurlijk wordt verwoord. Een vrouw die nog een laatste poging onderneemt om haar relatie te redden via de telefoon. Als onderwerp voor een soap zou dit toneelstuk dan ook niet misstaan. En toch heeft auteur Jean Cocteau (1889-1963) veel meer bedoeld met deze vrouwenmonoloog dan alleen maar dat slepende en dieprijste voyeurisme.

Als het trouwens zo goedkoop was geweest, dan had naar alle waarschijnlijkheid Halina Reijn zich ook niet voor dit indringende karretje laten spannen. Daarvoor is deze vrouw een te grote actrice en Ivo van Hove een te belangwekkende regisseur van Toneelgroep Amsterdam die dit toneelstuk op zijn repertoire heeft genomen. Nee, het stuk is een expositie van de innerlijke mens als hij of zij met diepe eenzaamheid wordt geconfronteerd. Plotseling of in afglijdende stadia voelen we dat de stem van de pijn dan zelden schor klinkt. Halina Reijn voegt daarbij nog zoveel meer

aan uitstraling en innerlijk vermogen, dat je anderhalf uur ademloos zit te kijken hoe deze jonge vrouw haar wanhoop probeert te ontlopen. Maar ze komt die wanhoop steeds weer tegen en deze achtervolgt haar sluipenderwijs.

Met een eenvoudig decor, een appartement waarin we kunnen kijken, zien we een jonge vrouw praten via de telefoon met haar vriend. De verbroken dialoog brengt Reijn naar de oppervlakte en dan is het eerst nog best wel een aardig pubergesprek („Jij moet ophangen, nee jij eerst”), maar naarmate het gesprek vordert, verliezen de antwoorden aan de andere kant een luisterend oor. Dan voel je de vertwijfeling zienderogen toenemen bij haar. Op een werkelijk meesterlijke wijze schuurt Halina Reijn langs die onmetelijke en pijnlijke afgrond. Wordt ze geduwd, valt ze ongelukkigerwijs of springt ze zelf die afgrond in? Een dramatische uitstalling die bij het publiek wordt neergelegd met behulp van contemplatieve muziek. De verbittering, de hoop, de afgunst en de onmacht vooral, zijn menselijke stations die we daarbij passeren. En eenmaal voorbij zo'n station is er ook geen weg meer

terug. Voor haar is er dan nog maar een mogelijkheid: eruit stappen. Letterlijk. En deze voorstelling eindigt dan ook hiermee, waarna terecht een ovationeel applaus losbarst voor actrice Halina Reijn.

La voix humaine (de menselijke stem) is een geweldige monoloog die diep onder je huid binnenkomt en knaagt aan die gevoelens waar we zelf graag ver vanaf willen blijven. Maar soms heb je het zelf niet in de hand, zoals hier gebeurt en dan is het loodzwaar te accepteren alleen verder te moeten. Of zoals Halina Reijn dat halverwege de voorstelling zo mooi zegt: „Jij bent mijn zuurstof. En zonder jou leven is aan een vis vragen hoe hij denkt verder te leven zonder water.”

i 'La voix humaine' van Toneelgroep Amsterdam in De Harmonie in Leeuwarden, 309 bezoekers